



**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-666/21-C

Název	Základní škola Volary, příspěvková organizace
Sídlo	U Nádraží 512, 384 51 Volary
E-mail	reditel@zsvolary.cz
IČ	00583391
Identifikátor	600062970
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Petr Horálek
Zřizovatel	Město Volary
Místo inspekční činnosti	U Nádraží 512, 384 51 Volary
Termín inspekční činnosti	4. 10. 2021 – 7. 10. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/204 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti se v základní škole vzdělávalo 407 žáků v 19 třídách. K zájmovému vzdělávání bylo přihlášeno ve třech odděleních školní družiny 50 účastníků a ve školním klubu bylo zapsáno 96 účastníků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy zpracoval dlouhodobý plán rozvoje, který se systematicky zaměřuje na všechny součásti školy. Ze stanovených koncepčních záměrů je naplňována zejména oblast materiálních podmínek. Škole se ve spolupráci se zřizovatelem daří průběžně modernizovat školní areál i jeho vybavení a vytvářet tak pro žáky podnětné a příjemné prostředí. Učebny, včetně odborných, i jejich vybavení poskytují funkční zázemí pro výuku. Venkovní prostory školy jsou též účelně zařízené a vhodně využívané nejen k výuce, ale též k pobytu na čerstvém vzduchu.

Oblast pedagogického vedení, organizace vzdělávání a kontrolní činnosti vykazují dílčí nedostatky. Škole se nedaří vždy identifikovat rizika, aktuální potíže a nedostatky a přijímat adekvátní opatření. Stanovování vhodných cílů v těchto oblastech, dílčích kroků k jejich dosažení a jejich systematické vyhodnocování podle nastavených kritérií se daří pouze v omezené míře.

Pedagogický sbor je poměrně stabilní, pedagogové však vykazují rozdílnou úroveň pedagogických dovedností. Řada hodin je vyučována pedagogy bez potřebné aproby, což má v některých případech negativní dopad na průběh výuky i výsledky vzdělávání žáků. Zejména problematice žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dlouhodobě vyšší míře neúspěšnosti žáků není věnována patřičná pozornost. Činnost metodických sdružení, která jsou zřízena pouze pro některé vyučovací předměty, ani další vzdělávání pedagogických pracovníků se nezaměřuje v potřebné míře na slabá místa ve výuce. Efektivní v tomto směru není ani hospitační činnost vedení školy, nepodařilo se včas zachytit nedostatky a poskytnout vyučujícím zpětnou vazbu využitelnou k jejich dalšímu pedagogickému růstu. Pomoc vyučujícím neposkytuje vždy ani školní dokumentace, která v některých případech obsahuje nevhodně nastavená pravidla, případně je málo konkrétní či nereflektuje vždy v potřebné míře situaci ve škole.

Škola efektivně spolupracuje s řadou externích subjektů. Dlouholetá spolupráce zejména s organizacemi v oblasti ochrany přírody a místními spolky vhodně podporuje a doplňuje vzdělávání, díky společným akcím je výuka komplexnější a příhodně motivuje žáky k zájmu o přírodu. Škola se též zaměřuje na podporu rozvoje čtenářské gramotnosti a své zkušenosti sdílí s dalšími školami. Do řady akcí školy se daří aktivně zapojit rodiče. Na aktivitách obce se škola podílí jako důležitý člen místní komunity a významně tak posiluje vztah žáků k místu, kde žijí. Aktivní přístup žáků k životu účinně podněcuje též činnost žakovského parlamentu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výuka v hospitovaných hodinách probíhala v příjemném a vstřícném pracovním klimatu, téměř všichni vyučující jednali s žáky přátelsky a s respektem. Pedagogové prvního i druhého stupně systematicky kladou důraz na kázeň, žáci dodržují nastavená pravidla a ve škole jsou tak vytvořeny optimální podmínky pro výuku.

Sledované hodiny byly pečlivě připravené, probírané učivo bylo interpretováno věcně správně. Vzdělávací obsah byl vhodně propojován s reálnými situacemi, které žáci znají z každodenního života, při vyvozování vztahů a souvislostí žáci dokázali uplatňovat mezipředmětové vazby a vyučující vhodně využívali jejich předchozích znalostí a dovedností. Ve výuce byly vhodně využívány názorné a demonstrační pomůcky. Na prvním stupni byly v dostatečné míře zařazovány relaxační pohybové aktivity. Využívání počítačové techniky zpravidla podporovalo názornost výuky, celkově však jsou v této oblasti rezervy. Zejména prostor pro aktivní práci s technikou přímo žáky nebyl dostatečný.

Z hlediska použitých metod a forem práce a jejich účinnosti byly sledované hodiny na rozdílné úrovni. Efektivnější výuka byla zaznamenána na prvním stupni. Vzdělávací cíle hospitovaných hodin se často zaměřovaly na osvojování vědomostí na úkor rozvoje dovedností a vytváření postojů. V hodinách převládala aktivita učitele nad aktivitou žáků. Vyučující zpravidla nevěnovali adekvátní pozornost motivaci žáků. Převažovaly frontální činnosti kombinované se samostatnou prací, v menší míře je doplňovala kooperativní práce ve dvojici nebo skupině. Výuka byla často pro žáky jednotvárná. Prostor pro vlastní rozhodování, plánování, navrhování vlastních řešení, hledání a obhajování vlastního stanoviska, pro diskuse o probíraných otázkách nebyl vyučujícími vytvářen v potřebném rozsahu.

V hospitovaných hodinách se zpravidla nedařila potřebná diferenciacie, většinou chyběl individuální přístup k žákům nadaným i k žákům se slabšími výsledky. Podpora žáků založená na součinnosti vyučujícího a asistenta pedagoga byla efektivní spíše na prvním stupni, na druhém stupni vykazuje tato oblast v organizaci i vlastní realizaci značný prostor ke zlepšení. Průběžné hodnocení mělo většinou motivační charakter. Formativní hodnocení, tedy průběžné hodnocení individuálního pokroku či práce s chybou a poskytování zpětné vazby bylo zaznamenáno výjimečně, stejně jako sebehodnocení či vrstevnické hodnocení dle daných kritérií. V hospitovaných hodinách na obou stupních byly rezervy v časovém rozvržení. V závěru vyučovacích hodin zpravidla nebyl vytvořen dostatečný časový prostor pro shrnutí učiva, které by upevňovalo nové poznatky, ani pro zhodnocení průběhu hodiny učitelem či žáky.

Škola systematicky podporuje výuku cizích jazyků. Na druhém stupni se daří motivovat žáky nabídkou kroužku a následně volitelného předmětu „Cambridge English“, s jejichž pomocí jsou žáci úspěšní u jazykových zkoušek různých úrovní. Škola též klade důraz na podporu čtenářské gramotnosti. Ta byla efektivně rozvíjena zejména v hodinách jazyků, ke komplexnější podpoře prostřednictvím zapojení dalších vyučovacích předmětů škola zatím hledá cestu. Zdařile je ve škole rozvíjena přírodovědná gramotnost. Významně k tomu přispívají četné projektové aktivity využívající regionálních podmínek, bohatá externí spolupráce, terénní výuka atp. Odpovídající pozornost věnuje škola též rozvoji pohybových aktivit žáků. Ve sledovaných hodinách tělesné výchovy učitelé dbali na zapojení všech žáků po celou dobu výuky. Škola u žáků vhodně rozvíjí i další sportovní dovednosti, např. plavání, bruslení, lyžování a další.

Činnosti školní družiny i školního klubu úzce navazují na výchovně-vzdělávací proces v základní škole, účastníci využívají podnětné prostředí. Výjimkou je jedno oddělení školní družiny, které sídlí v kmenové třídě a účastníci mají omezený prostor k volnému pohybu, neboť tráví hodně času v lavicích jako při vyučování. Vychovatelky dokážou účastníky zaujmout, účastníci se do nabízených aktivit zapojovali se zájmem, který byl posilován především vhodnou motivací a průběžným pozitivním hodnocením. Při hospitovaných činnostech byly cíleně rozvíjeny především kompetence pracovní, sociální, komunikativní a kompetence k řešení problémů. Patřičný důraz byl kladen též na rozvoj pohybových dovedností, a to zejména při pobytu venku.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Informace o výsledcích vzdělávání jsou zákonným zástupcům přístupné v elektronické databázi a v rámci třídních schůzek. Při klasifikaci se uplatňuje hodnocení známkou, slovní hodnocení je využíváno nesystematicky, využito bylo pouze směrem k některým žákům se slabšími vzdělávacími výsledky a jen na prvním stupni. Úroveň individuálních i skupinových výsledků vzdělávání žáků škola zjišťuje zejména pomocí standardních

interních hodnotících nástrojů, využíváno je především písemné a ústní zkoušení. Škola se zaměřuje zejména na znalosti žáků, motivační hodnocení zvládnutých dovedností se nedaří v potřebné míře. Sledování individuálního pokroku žáků je pouze ojedinělé. Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně projednávány na jednáních pedagogické rady, avšak analýza výsledků vzdělávání ani jejich dlouholetého vývoje není vedením školy ani předmětovými komisemi systematicky prováděna. Nedaří se tak vždy stanovit všechny reálné příčiny neúspěchu žáků, což se odráží v každoročně vysokém počtu neprospívajících žáků a velmi vysokém počtu hodnocení stupněm nedostatečný (např. na vysvědčení ve druhém pololetí loňského školního roku bylo z různých vyučovacích předmětů cca 90 hodnocení stupněm nedostatečný).

Škole se nedaří identifikovat všechny žáky s potřebou podpůrných opatření a poskytovat jim podporu. Škola nevyužívá v potřebné míře plány pedagogické podpory nebo jiné odpovídající funkční způsoby pomoci žákům, kteří nemají doporučení školských poradenských zařízení. Ani poměrně početné skupině dlouhodobě neprospívajících žáků, kteří již nemohou opakovat příslušný ročník a postupují proto i přes neprospěch v mnoha předmětech do vyššího ročníku, není poskytována efektivní podpora spočívající zejména v orientaci na základní učivo a základní dovednosti, především však na motivační hodnocení individuálního pokroku. Podpora žákům, kteří nedosahují očekávaných výsledků, je nabízena formou doučování. Ačkoliv je počet těchto žáků ve škole poměrně vysoký, nebylo doučování realizováno neprodleně od začátku školního roku, ale až s několikatydenním odstupem. Dlouhodobě neúspěšné žáky, demotivované přístupem některých vyučujících, se nedaří do doučování zapojit. Pedagogům chybí v těchto věcech systematické metodické vedení, zejména zpětná vazba z hospitační činnosti provedené vedením školy. Pomoc jim neposkytuje vždy ani školní dokumentace, která je v této oblasti spíše formální, zvláště Strategie předcházení školní neúspěšnosti je příliš obecná. Někteří vyučující tak dlouhodobě nevytvářejí ve výuce dostatek příležitostí k tomu, aby žáci zažívali ve škole úspěch, nevhodně se zaměřují zejména na selhávání žáků. Tento přístup vyučujících zatím škola nepovažuje za jednu z možných příčin vysoké absence ani velkého počtu neprospívajících žáků.

Lépe se škole daří podpora žáků, u nichž speciální vzdělávací potřeby identifikovala školská poradenská zařízení. Řada vyučujících poskytuje těmto žákům podpůrná opatření vhodným způsobem, který žákům pomáhá dosahovat odpovídajícího pokroku. Rizikem v této oblasti je však příliš obecné vymezení kompetencí. Aktuálně není zcela zřejmé, který pedagogický pracovník je pověřen komunikací se školskými poradenskými zařízeními v případě nejasných či rozporných doporučení, což v některých případech limituje poskytování adekvátní podpory žákovi. Komplikací je v některých případech též interní pravidlo omezující rozsah individuálních vzdělávacích plánů na úkor jejich funkčnosti. Rovněž organizace práce ze strany vedení školy neumožňuje vždy efektivní využívání asistenta pedagoga jako doporučeného podpůrného opatření.

Škola se odpovědně zabývá prevencí rizikového chování. Úspěchy jsou zřetelné v oblasti chování žáků ve škole, realizované preventivní aktivity jsou dlouhodobě ověřené a efektivní. Žáci jsou důsledně vedeni k respektování nastavených pravidel. Případné problémy škola úspěšně řeší hned v počátcích. Naproti tomu problém vysokých absencí se pouze preventivními aktivitami zlepšit nedaří, nutný komplexnější přístup zatím škola nezaujala.

Škola vhodně podněcuje rozvoj talentu a zájmů žáků. Nabízí rozmanité kroužky, jejichž nabídka se průběžně rozšiřuje. Dále se žáci mohou zapojit do práce ve školním časopise „Volaráček“, jenž získal řadu ocenění, či se účastnit předmětových soutěží a olympiád, ve kterých jsou příležitostně úspěšní též na okresní a krajské úrovni.

Závěry

Vývoj školy

- Škola se vrátila k původnímu modelu tříčlenného vedení školy, které aktuálně tvoří ředitel a jeho dvě zástupkyně.
- Funkce výchovné poradkyně a školní metodičky prevence byly rozděleny, nyní je vykonávají dvě pedagogické pracovnice.
- Zvýšil se počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vzrostl též počet asistentů pedagoga.
- Škola se aktivně zapojila do projektů zaměřených na rozvoj čtenářské a informační gramotnosti.
- Do učebního plánu byla již od prvního ročníku zařazena výuka angličtiny.
- Pro zlepšení komunikace se zákonnými zástupci škola rozšířila informační systém Škola Online o další moduly (žakovská knížka pro druhý stupeň, třídní knihy a další).
- Průběžně probíhá modernizace školy a jejího vybavení.

Silné stránky

- Efektivní spolupráce s řadou externích partnerů a četné aktivity významně přispívají k rozvoji přírodovědné gramotnosti žáků a vytváření jejich pozitivního vztahu k přírodě.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Vedení školy v rámci své hospitační činnosti nevěnuje potřebnou pozornost oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a hodnocení výsledků vzdělávání, z hospitační činnosti není pedagogům vždy poskytována konkrétní zpětná vazba využitelná pro jejich další pedagogický rozvoj.
- V hodinách nevhodně převažuje frontální výuka, která neumožňuje potřebnou diferenciaci ani dostatečnou aktivizaci žáků, pro žáky je jednotvárná a málo motivující.
- Škole se nedaří identifikovat všechny žáky s potřebou podpory, neposkytuje tak potřebnou podporu všem žákům, kteří ji potřebují.
- Škola má dlouhodobě vyšší počet neprospívajících žáků, pedagogům se nedaří najít vhodné strategie ke zlepšení vzdělávacích výsledků žáků. Školní dokumentace neposkytuje v této oblasti vyučujícím potřebnou podporu, nastavená interní pravidla nejsou vždy funkční.
- Výuka řady hodin je zajištěna pedagogy bez potřebné aproby, což má v některých případech negativní dopad na průběh výuky a vzdělávací výsledky žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Systematicky vytvářet pro žáky ve výuce dostatek příležitostí pro zažívání úspěchu.
- Postupně více využívat formativní hodnocení jako efektivní podporu motivace k učení a utváření pozitivního postoje žáků ke vzdělávání i ke škole.
- Věnovat patřičnou pozornost struktuře a časovému rozvržení vyučovací hodiny, systematicky se věnovat motivaci žáků k učení, důsledně dbát na individuální přístup a diferenciaci vzdělávacích cílů, výrazně více využívat aktivizující metody a formy výuky podporující zájem žáků o učení.

- Zefektivnit kontrolní činnost včetně činnosti hospitační, poskytovat vyučujícím funkční zpětnou vazbu. Při plánování a realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků více zohledňovat slabá místa ve výuce.
- Zřídit metodická sdružení pro všechny vyučovací předměty, v jejich činnosti se zaměřit zejména na dlouhodobě problematické pedagogické procesy ve škole, více sdílet pozitivní zkušenosti mezi pedagogy.
- Analyticky pracovat s výsledky vzdělávání a včas přijímat potřebná opatření.
- Zefektivnit činnost školního poradenského pracoviště, jasně vymezit kompetence pedagogických pracovníků. Nastavit funkční pravidla, zejména strategii předcházení školní neúspěšnosti žáků, aby měli pedagogové potřebné metodické vedení a dařilo se předcházet vyšší míře školní neúspěšnosti. Účelněji ve výuce využívat asistenty pedagoga.
- Bezodkladně zahájit doučování jako efektivní způsob řešení vyšší míry školní neúspěšnosti žáků.
- Systematicky sledovat a podporovat využívání digitálních technologií ve výuce, umožnit žákům více využívat digitální techniku ve výuce.
- Usilovat o zajištění výuky aprobovanými vyučujícími.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina školy včetně všech příloh
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení k termínu inspekční činnosti
3. Jmenování do funkce ředitele s účinností od 13. 8. 2007
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2021
5. Školní řád základní školy účinný od 5. 10. 2020
6. Výroční zpráva školní rok 2019/2020, 2020/2021
7. Rozvrh hodin platný k termínu inspekční činnosti
8. Třídní knihy školní roky 2019/2020 a 2020/2021 do termínu inspekční činnosti
9. Záznamy z jednání pedagogické rady
10. Dokumentace k výchovnému poradenství a prevenci rizikového chování
11. Dokumentace zájmového vzdělávání

12. Ekonomická dokumentace školy za roky 2020 a 2021
13. Dokumentace týkající se oblasti BOZ včetně knihy úrazů
14. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o dosažené odborné kvalifikaci)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Jana Kotyzová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu
PaedDr. Martina Baarová, školní inspektorka
Mgr. Jana Novotná, školní inspektorka
Mgr. Renata Pechoušková, školní inspektorka
Bc. Marie Řežábková, kontrolní pracovnice

V Českých Budějovicích 5. 11. 2021

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Petr Horálek, ředitel školy
----------------------------------	-------

Ve Volarech